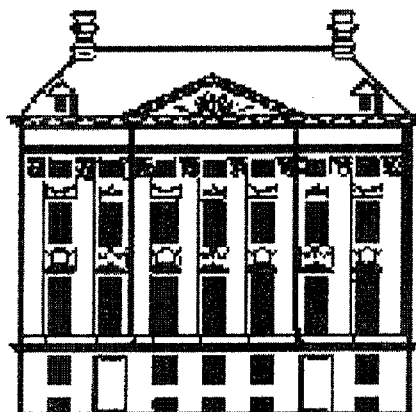

VWA Regio Noord West					
TRCVWA / 2009 / 10530					
Datum - 2 APR. 2009					
Dir.	Piv. Dir.	HBV	FAC	VTA	FP&C
P&O	TLP	TCP	LAB	S&O	(21)
Kopie:					Par. 13

JAARVERSLAG 2008

Dierexperimentencommissie van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen

ALGEMEEN

Sinds 1990 kent de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) een Dierexperimentencommissie (DEC).

De KNAW DEC richt zich primair op de wettelijk voorgeschreven ethische toetsing van dierproeven. Dit houdt in: een afweging van de mate van ongerief van elk proefdier tegen het wetenschappelijk en maatschappelijk belang en de haalbaarheid van het voorgenomen onderzoek.

Toetsing van de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek waar een aan de commissie voorgelegd onderzoeksplan onderdeel van uitmaakt behoort in eerste instantie niet tot de taken van de DEC. Toch is een indruk hiervan noodzakelijk om tot een goede afweging te kunnen komen. Daarom dienen dierproeven, die ter toetsing worden voorgelegd aan de DEC, van te voren op hun wetenschappelijk kwaliteit te zijn getoetst. Dit gebeurt door de werkgroep leider van de betreffende werkgroep of de directeur van het betreffende (KNAW-)instituut. De DEC vergewist zich er te allen tijde van dat deze wetenschappelijke toetsing heeft plaatsgevonden. Zo niet, dan wordt het protocol niet in behandeling genomen.

Conform de wet- en regelgeving wordt er binnen de KNAW alleen dierexperimenteel onderzoek uitgevoerd nadat er een positief advies is afgegeven door de DEC. De onderzoeksplannen van alle onderzoeksgroepen binnen KNAW-instituten die dierexperimenten uitvoeren in de zin van de wet, het Nederlands Instituut voor Neurowetenschappen (NIN), het Hubrecht Instituut voor Ontwikkelingsbiologie en Stamcelonderzoek (HI) en het Nederlands Instituut voor Ecologisch Onderzoek (NIOO: Centrum voor Terrestrische Ecologie (NIOO-CTE), Centrum voor Limnologie (NIOO-CL) en Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie onderzoek (NIOO-CEME) worden door de KNAW-DEC van een advies voorzien. Daarnaast wordt er advies uitgebracht over de onderzoeksplannen van een aantal andere vergunninghouders: [REDACTED]

Het [REDACTED] en het [REDACTED] hebben in 2008 geen onderzoeksplannen aan de DEC voorgelegd..

DE PROCEDURE

Een aanmeldingsformulier met een voorgenomen dierproef wordt bij de proefdierdeskundigen (ex art 14 Wod) ingeleverd. Eén van de proefdierdeskundigen is tevens secretaris van de DEC. De proefdierdeskundigen bespreken de aanvraag met de onderzoeker en geven advies waar nodig. Bovendien controleren zij of aan additionele voorwaarden (fokvergunningen, huisvesting volgens COGEM-inschalingen, LNV biotechnologie-vergunningen, vergunningen/ontheffingen in het geval van dieren in/uit het wild) is of moeten worden voldaan. Alleen op deze wijze door de proefdierdeskundigen behandelde aanmeldingen worden in de vergaderingen van de DEC besproken.

DE KLEINE COMMISSIE

Conform het huishoudelijk reglement kunnen bepaalde experimenten buiten de reguliere DEC vergaderingen afgehandeld worden. Het betreft experimenten met gering ongerief voor de dieren (met

uitzondering van primaten), experimenten met matig ongerief die bij herhaling volgens een vast protocol worden uitgevoerd en die eerder door de voltallige DEC van een positief advies zijn voorzien, dan wel amendementen op lopende onderzoeksplannen, waarbij niet sprake is van een verandering in het ongerief of verandering in de vraagstelling. Dergelijke onderzoeksplannen en amendementen kunnen in een kleiner comité, met de proefdierdeskundigen als adviseurs, van een advies worden voorzien. De samenstelling van dit kleine comité kan wisselen, maar zal altijd minstens drie van de vier deskundigheden bevatten. In het afgelopen jaar zijn alleen amendementen waarin een verlenging van de looptijd van het oorspronkelijke advies werd aangevraagd op deze wijze door een kleine commissie afgehandeld. Alle overige amendementen en alle onderzoeksplannen zijn besproken in de reguliere DEC vergaderingen.

Alle adviezen worden na instemming door de vergunninghouder door het DEC-secretariaat aan de indieners toegezonden.

OVERIGE ZAKEN

Naast de ethische toetsing van voorgenomen dierexperimenteel onderzoek houdt de DEC zich ook in een algemener kader actief bezig met zaken rond proefdieren en dierproeven binnen en buiten de KNAW. In grote lijnen worden de nieuwbouw/verbouwplannen, werkwijzen etc. besproken. De DEC vergadert elk jaar op verschillende locaties om zich ook ter plaatse op de hoogte te stellen van zaken rond proefdieren en dierproeven. De DEC is lid van de NV-DEC. Verschillende leden participeren actief in de activiteiten van deze vereniging. Een aantal leden van de DEC hebben de nascholingsdagen van de NV-DEC bijgewoont. [REDACTED] is op dit moment voorzitter van de NV-DEC.

De DEC nodigt regelmatig werkgroepleiders van de verschillende instituten/vergunninghouders uit om het onderzoek van hun werkgroep toe te komen lichten en de verschillende bij de DEC aangemelde onderzoeksplannen in het wat bredere kader van de onderzoekslijn van de groep/instituut te plaatsen. Vergunninghouder van de KNAW is via de uitgebrachte adviezen bekend met de voorgenomen dierproeven maar wordt ook tijdens regulier overleg met proefdierdeskundigen en tenminste 2x per jaar met de voorzitter van de DEC op de hoogte gehouden van ontwikkelingen, activiteiten en standpunten van de DEC.

Binnen de KNAW valt een gedeelte van het onderzoek waarbij dieren betrokken zijn buiten de kaders van de Wet op de dierproeven. Formeel is hiervoor geen advies van een Dierexperimentencommissie nodig. Voorbeelden hiervan zijn het maken van transgene zebravissen en het vervolgens doen van onderzoek aan de embryonen van deze dieren (waarbij geen sprake is van een aangetast fenotype).

De commissie behandelt relatief veel onderzoeksplannen die betrekking hebben op onderzoek met dieren in hun biotoop.

Formeel vallen experimenten met dieren in hun biotoop waarbij geen sprake is van invasieve handelingen buiten de op dit moment geldende handhavingkaders van de Wod. In toenemende mate besluiten vergunninghouders echter onderzoeksplannen met dergelijk onderzoek toch ter advisering voor te leggen. De commissie meent dat een ethische afweging in geval van alle experimenten die resulteren in ongerief bij dieren in het wild gepast is

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIE

Lid 1	voorzitter, geen arbeidsverhouding; niet betrokken bij dierproeven
Lid 2	dierproeven, vertegenwoordiger NIN

Lid 3	alternatieven, dierproeven, vertegenwoordiger NIOO
Lid 4	dierproeven, vertegenwoordiger NIN
Lid 5	dierproeven, vertegenwoordiger HI
Lid 6	ethiek, geen arbeidsverhouding, niet betrokken bij dierproeven
Lid 7	proefdieren en hun bescherming, alternatieven, ethiek, geen arbeidsverhouding
Lid 8	proefdieren en hun bescherming NIN
ambtelijk secretaris	
Secretaris/proefdierdeskundigen	

De leden vanuit de instituten zijn bij de totstandkoming van adviezen over onderzoeksplannen vanuit hun instituut slechts als adviseur bij de werkzaamheden van de commissie betrokken.

4. AANTAL VERGADERINGEN

In 2008 vergaderde de Commissie 12 keer plenair. De Kleine Commissie kwam niet bijeen.

5. OVERZICHT IN BEHANDELING GENOMEN ONDERZOEKSPLANNEN 2008 (zie bijgaand overzicht)

6. PROBLEMEN / KNELPUNTEN

De commissie heeft besloten de advisering betreffende het onderzoeksplan *Consequences of low-pathogenic avian influenza infection in wild Bewick's Swans* aanvankelijk aan te houden en vragen voor te leggen aan een aantal (externe) deskundigen. Dit betrof vooral vragen op het gebied van veiligheid, haalbaarheid en toelaatbaarheid van het in dit onderzoekplan voorgestelde onderzoek.

De antwoorden van deze deskundigen hebben een belangrijke rol gespeeld bij de uiteindelijke afweging en advisering.

De commissie heeft in haar afweging bredere kaders gehanteerd dan die formeel vanuit de Wod zijn vastgelegd. Dit betreft bijvoorbeeld de risico's voor dieren (in het algemeen 'de omgeving') waarmee de experimentele dieren direct of indirect in contact zouden kunnen komen en het aspect dat het een wilde (en beschermde) diersoort betreft.

Overzicht in behandeling genomen onderzoeksplannen 2008

vergunninghouder	doel	resultaat eerste bespreking	voorwaarde(n)	eindresultaat 2e of verdere bespreking	looptijd
[REDACTED]	In 2008 geen onderzoeksplannen aan de commissie voorgelegd.				
[REDACTED]	In 2008 geen onderzoeksplannen aan de commissie voorgelegd.				
[REDACTED]					
1	37 andere wetenschappelijke vraag	aanhouden		ingetrokken	
2	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			34 maanden
3	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1		17 maanden
4	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			3 jaar
5	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
6	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
[REDACTED]					
1	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1		5 jaar
[REDACTED]					
1	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1		2 jaar
[REDACTED]					
1	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1		3 jaar
2	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			3 jaar
3 (geen Wod dierproef)	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
4	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
5 (geen Wod dierproef)	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1		1 jaar
6	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	7		1 jaar
KNAW-NIOO-CL					
1	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
2	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
3	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			13 maanden
4	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
5	37 andere wetenschappelijke vraag	aanhouden	1, 17	positief advies	8 maanden
6	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			16 maanden

KNAW-NIOO-CTE					
1	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
2	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
3	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
4	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
5	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
6	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			14 maanden
7	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			3 maanden
8	37 andere wetenschappelijke vraag	voorlopig ingetrokken			
9	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
10	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
KNAW-NIOO-CEME In 2008 geen onderzoeksplannen aan de commissie voorgelegd.					
KNAW-HI					
1	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			5 jaar
2	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	7		5 jaar
3	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1		2 jaar
4	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1		2 jaar
5	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
6	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	5		2 jaar
7	37 andere wetenschappelijke vraag	aanhouden		positief advies	1 jaar
8	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	15(2x) 9,7,20		1 jaar
9	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			21 maanden
10	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			20 maanden
11	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			18 maanden
12	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
13	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
14	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			16 maanden
15	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	5		19 maanden
16	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			19 maanden
17	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			18 maanden
18	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
19	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
20	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			15 maanden
21	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	2,11		1 jaar
22	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
23	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
24	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			18 maanden
25	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			17 maanden

26	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
27	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	7,9		18 maanden
28	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
29	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
30	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	6,7		2 jaar
31	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
32	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	6,15,3		2 jaar
33	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	12,15		2 jaar
34	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
35	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
36	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			
37	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	12,7,3		3 jaar
38	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			3 jaar
39	37 andere wetenschappelijke vraag	aanhouden	5,6	positief advies	1 jaar
40	37 andere wetenschappelijke vraag	aanhouden	1	positief advies	1 jaar
KNAW-NIN					
1	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
2	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1		1 jaar
3	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1, 12		1 jaar
4	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1,2,6		14 maanden
5	37 andere wetenschappelijke vraag	aanhouden		ingetrokken	
6	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1		1 jaar
7	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	15		2 jaar
8	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	7(2x), 15		3 jaar
9	37 andere wetenschappelijke vraag	ingetrokken			
10	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
11	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	6,15		4 jaar
12	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
13	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1,18		1 jaar
14	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	15		1 jaar
15	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
16	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
17	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
18	37 andere wetenschappelijke vraag	ingetrokken			
19	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
20	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			3 jaar
21	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar

22	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	15,7,1		1 jaar
23	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
24	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	2		2 jaar
25	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
26	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
27	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
28	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
29	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
30	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1,15		1 jaar
31	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	18,12,19		1 jaar
32	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
33	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	15		1 jaar
34	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1		1 jaar
35	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	3,15		3 jaar
36	37 andere wetenschappelijke vraag	aanhouden		positief advies	1 jaar
37	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	1,6		1 jaar
38	37 andere wetenschappelijke vraag	aanhouden	15	positief advies	1 jaar
39	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	15,19		3 jaar
40	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	7,9		1 jaar
41	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			3 jaar
42	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			3 jaar 7 maanden
43	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
44	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
45	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
46	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
47	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	15		1 jaar
48	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	15(2x)		2 jaar
49	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
50	37 andere wetenschappelijke vraag	aanhouden	15,9	positief advies	1 jaar
51	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	15,7,6,3		1 jaar
52	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	15,7		2 jaar
53	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	6,19		1 jaar
54	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	15		1 jaar
55	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	8		2 jaar
56	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
57	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
58	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	2,3,15		1 jaar

59	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			1 jaar
60	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
61	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies			2 jaar
62	37 andere wetenschappelijke vraag	positief advies	15(2x),7,(2x)		1 jaar

Verklaring codes voorwaarden

1. Rapportage	8. Alternatieven	15. Proefopzet
2. Analgesie/anesthesie	9. Teststof	16. Regelgeving/Code of Practice
3. Ongerief	10. Doel onderzoek	17. Looptijd advies
4. Monitoring dieren	11. Huisvesting/Verrijking	18. Meekijken/Rapportage PDK
5. Humane eindpunten	12 Modelkeuze	19. Euthanasie
6. Aantal dieren	13. Wetenschappelijke beoordeling	20. Fokschema/Overschot
7. Experimentele handelingen	14. Deskundigheid	